

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Venise, Segno della Fontana, 1567](#)[Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre III](#)[Item Mythologia, Venise, 1567 - III, 19 : De Campis Elysiis](#)

Mythologia, Venise, 1567 - III, 19 : De Campis Elysiis

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[32\] : De campis Elysiis](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre III

[Mythologia, Francfort, 1581 - III, 19 : De campis Elysiis](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre III

[Mythologie, Paris, 1627 - III, 20 : Des Champs Elyseens](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre III

[Mythologie, Lyon, 1612 - III, 19 : Des champs Elysiens](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ),

Res/4 Ant. 50

Formatin-4

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination85v°-87v°

Du monde

Toponymes [Champs Élysées \(zone géographique/territoire\)](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 28/04/2023

Mythologia.

De Campis Elysiis.

Cep. XIX.

ATque quoniam superius locuti sumus de omnibus monstris, quibus impiorum animæ torquendæ traderentur: nunc reliquum est, ut quæ præmia illis, qui sanctè pieque vixissent, proponerentur, breviter explicemus. Ita enim homines ad probitatem denique adduci poterant, si & in puniendis peccatis non negligens Deus fuisse monstraretur; & in eos, qui præstantes viri fuissent, atque optime de patria, vel de viris bonis, vel de vniuerso hominum genere meriti essent, non illiberalis, cum minime æquam rationem ignaui & scelerati, atque viri boni post mortem sortirentur. Pro scelere igitur gravitate vbi tandiu pœnas dedissent animæ, ut essent ab omni humana collusie, & contagione corporis expurgatæ, tunc in Elysiis campos transmittabantur, si modo illa fuissent peccata, quæ aliqua ratione possent expurgari ac dilui. Id etiam sensit Virgilius, qui ex antiquorum sententia ita scripsit libro sexto;

10

Ergo exercentur pœnis, veterumque malorum

Supplicia expendunt: alix panduntur inanes

Suspensæ ad ventos: aliis sub gurgite vasto

Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni.

20

Quisque suos patimur manes, exinde per amplum

Mittimur Elysium, & pauci læta arua tenemos.

Sed antequam ad cetera pergamus, videbimur opere precium facturæ si perquiramus, vbi fuisse dicantur campi Elysi, quoniam apud inferos non esse videbantur, cum purgatæ animæ eò transmitterentur. Alii igitur campos Elysios esse circa aplanas sphæram tradiderunt, vnde animæ ab antiquissimis per tria elementa descendere putabantur. Alii circa lunarem globum, vbi purior est aer, alii in medio interorû, alii in Hispaniis, & in insulis fortu natis. Isacius nõ procul à columna Herculis, vbi Gades est insula, quæ prius Cotinusa dicebatur, fluviusque Bœtis, campos Elysios esse sensit; vbi dies non paulatim, sed repente tanquam fulgur decidit, quod sit in extrema parte & in margine Europæ. Ibi enim fuerunt Insulæ beatorum, & in illis regionibus, quæ mari Libyco dominantur. Fuerunt sanè Herculis columnæ, quarum altera Alybe, altera Abena dicta est, in occidente ab ipso Hercule ex ære extractæ: in quibus scriptum fuerat non esse ulterius progrediendû; quoniam nullum litus post illas columnas inuenire liceret, ut ipse credidit; quia amplissimum & infinitum propè spatium Oceani nauigandum relinquere. At Caroli Quinti eius nominis Romanorum Imperatoris iussa vel ulterius nauigatum est; multaque fertilissima loca, eaque tota Europa non minoris ambitus inuenta, in quibus more ferarum adhuc, sicut ante

30

40 Orphei tempora homines vivebant. Non defuerunt tamen, qui non columnas, sed montes fuisse arbitrati sint columnas Herculis; quorum alter in extrema Europæ à sinistra, alter in extrema Africæ parte à dextera ex Oceano redeuntibus sese offerebant, qui cum essent altissimi, illis, qui mare mediterraneum ingrederetur, columnis per similes è longinquo apparebant. Scriptum reliquit Clearchus Solensis has beatorum insulas fuisse iuxta Herculis Briarei columnas, ad quas in Gades & Tyrius & Græus postea Hercules accessit. Plutarchus Sertorium inquit in extremam Iberiæ oram haud multum super Bætis fluvii ostia ad Gades transfecit, vbi Bætes in mare

Atlanticum

Atlanticum ingreditur, profectum esse: quo in loco obuios habuit quosdam ex insulis beatorum redeuntes. Hi duas esse paruas insulas referrebant mari inter se diuisas, atque ventos ibi plurimum suaves & odoriferos leniter spirare, tanquam per incredibilem florum varietatem & amenitatem transeuntes. Hic in syluis motorum sensum foliorum iucundissimi sunt susurri. Solâ verò ita est pingue, vt non solum facile arari & plantari possit, sed etiam plurima sponce producat sua sine humana diligentia, ibique multam & sine molestia hominum copiam alere potest: nam ter quotannis fructum producit. Hic semper est ver, neque vllus ventus præter Zephyrum aspirare solet, locusque ipse omnibus florum generibus & mansuetis plantis vellitur. At vineæ fructum ferunt singulis mensibus. Aer sincerus & temperatus, qui nullam propè patitur mutationem temporum: nam Aquilo, & alii acerrimi venti prius per inania spatia defatigantur, quam eò ad eas insulas peruenire possint, ac deficient. Qui verò perueniunt Zephyri & Argellæ placidissimos imbres aliquando excitant: nam locus imbribus plerunque non indiget, cū ipso aeris humore ac bonitate omnia & animalia & plantas ferè sustentare possit. Esse dicuntur ibidem mirifici variarum auicularum cantus: huc illuc ad ramos arborum volitantium: ibi cantilenæ suauissimæ exaudiuntur, chorosque ducunt virgines cum pueris, quibus peritissimi cantores cum musicis instrumentis accinunt; quales fuisse dicuntur Arion Metymneus, Eunomus Loeris, Stesichorus Himerus, & Teius Anacreon. Epulæ, quæ ibi nascuntur, saluberrimæ sunt, nullis que noxiis succis refertæ: neque ibi senectus, neque ægrotudo, neque vlla sentitur mentis perturbatio. Non auri, nõ diuitiarum cupiditas, nõ magistratum ambitio mentes hominum infestat: omnes priuatam vitam rebus necessariis contentam publicæ seruituti anteponunt: nam multis velle imperare, multis seruire ibi existimatur. Tanta denique loci eius tranquillitas & aeris temperies in insulis fortunatis esse credita est, vt nullus neque aprior locus, neque accommodatior videretur, in quo virorum bonorum animæ post mortem habitarent, aut vbi campi Elysi collocarentur; quare ibi alium mundum esse dixerunt, alium solem, non hunc aliquando molestum, alium æthera, alia sidera vt scripsit Plato in Gorgia & Virg. in lib. sexto;

Deuenero locos lætos, & amœna viæta,
Fortunatorum nemorum, sedesque beatas.
Largior hic campos ætheri, & lumine vestit
Purpureo, solemque suum sua sidera norunt.

Fuerunt nonnulli qui Thebanorum agrum tantum habere felicitatis crediderint, quantum de campis Elysiis antiqui diuulgauerunt, illo epigrammate decepti, in quo hi sunt versus;

Αἰὲν ἔστιν ἡμεῖς ποτὶ τὴν πόλιν ἀγαθὴν
ὅπου τὸν θεὸν ἰδὼν ἄνθρωπος οὐδέ τι χεῖρον
Ἰνσουλῆς ἰβὶ fortunatæ sunt, Regem vbi Diuum
Alma Iouem peperit Rheæ.

Non enim insula fuit, vt diximus, ager Thebanus, quem & id epigramma, & Lycophron postea ita beatorum insulas nominauit, vbi loquitur de Saturno;

Τὸ μὲν οὖν οὐρανὸν ἐκείνου τὸν πατέρα ἀπέχετο,
Νῆστον δὲ καὶ Πυλὸν Ἰουάνου δόμοιο ἔχοντα
Suum sepulchrum filiorum qui fuit.

Y 1 Magnus

Mythologia.

Magous beatorumque habebis insulas.

Atqui cum Thebanus ager neque insula fuerit omnino, quo pacto beatorum insula esse potuit? aptius igitur credetur Homero, qui scripsit in lib. quarto Odyssæ iuxta Britanniam non procul ab Herculis columnis, & in Gaditana regione beatorum esse insulas, & campos Elysijs;

*Ἄλλοι δὲ ἑσθέρως πάλος ἔχουσι πόντος
 ἄβυσσος ἀνέμοισιν, ἔστι γὰρ δὴν ἰσθμὸς ἄριστος
 τῷ πρὸς ἴσθμῳ ἔσται πάλαν ἀπὸ πύργου
 εἰς ἄπυρρον, ἢ εἴ τι χυμὸν ἀελοῖε, ἢ τρυφήν ἔσθριε.*

10 *Ἄλλ' αἴψ' ἑσθέρως ἀποκρίσθησσι αὐτὰς
 Πάριον εἰσέσει ἀλάφ' ἔχουσι πόντος.*

Te verò Elysiùm ad campum, vel ad vltima terræ
 Cœlestes mittent, flauens vbi nunc Rhadamanthus.
 Victus vbi facilis, non nix, non frigora, & imbres.
 Stridula sed semper Zephyrorum sibilat aura,
 Quam placidam Oceanus mittit per amœna vires.

Tibullus propterea poetica quadam suavitate vniuersas camporum Elysiotum voluptates paucis carminibus summam complexus est ita in 1. lib.

20 Sed me, quod facilis tenero sum semper amori,
 Ipsa Venus campos ducet in Elysijs.
 Hic choreæ, cantusq; vigent; passimq; vagantes
 Dulce sonant tenui gutture carmen aues.
 Fert casiam non culta seges, totosq; per agros
 Floret odoratis terra benigna rosis.
 Ac iuuenum series teneris immista puellis
 Ludic; & assiduè prælia miscet Amor.

30 Atq; cum fortunatæ insulæ, campiq; Elysi in ea parte Britannicæ de communi omnium propè præstantiorum scriptorum sententia, quæ est inter occidentem Britanniam & Thulen ad ortum solis, dicerentur; piscatores quidam fuisse in littore maris Oceani narrantur iuxta hanc Britanniam insulam; qui ab aliis rebus omnibus & tributis essent immunes, quia defunctorum animas ad se eûtes eò traicerent, vt aiunt. Hi homines per noctem domi suæ dormientes voces audiebant, quibus vo carentur, & strepitum sentiebant circa fores: surgentes autè Lembos quosdam non suos viatoribus plenos inueniebant, quos ingressi citissime in Britanniam remigantes perueniebant, quò vix per totam noctem aptissimis vsi ventis in suis nauiculis nauigantes possent peruenire. eò igitur aduertes educebant quos fertent viatores nescientes; nec minemq; videntes voces illos excipientium audiebant, q singulos nomine & tributum & ex affinitate arteq; appellabant, illosq; pariter respondentes exaudiebant. Deinde ex eo loco citissime domum redeuntes lembos leuiores factos sentiebant, quam cum illos ferebant. Huc rei addiderunt scriptores C. Iulium Cæsarem, cui multa felicissimè successerunt, in has insulas cum triemi, in qua centum erant milites, appulisse; atq; loci amenitate captum habitare decreuisse; sed inuitum ab iis, qui erant in insula fuisse depulsum. Scriptum reliquit in 2. lib. verarum historiarum Lu-

40 cianus homines, qui ibi sunt, neq; carnem, neq; ossa, neque quidquam quod tangenti resistat, habere: sed solam esse corporis formam, & animas quasdam corpori simillimo velamine coopertas, quæ moueantur, intelligant, vocem emit-

emittant, ac cetera omnia faciant, quæ viventes solent, cum nulla tamen tem-
 poris diuturnitate senescant, sed semper eadem ætatem, eundemq; vigorem
 retineant. atq; quales sunt ipsi homines, talia sunt omnium fructuum gene-
 ra, quibus vesci dicuntur. Neq; id admirabile videbitur illis, quibus fide di-
 gna videbuntur ea, q̄ scripta sunt ab Arrhiano in Lybica navigatione Han-
 nonis Imperatoris Carthaginensium, qui navigavit ultra columnas Hercu-
 lis, quam etiam navigationem diligentissime descriptam in templo Saturni
 depositam fuisse conitat. Scriptam autem fuit ibi Hannonem in magnum si-
 num, qui Cornu Vesperis dicebatur, vt intellexit ex interpretibus, puenisse;
 in quo sinu insula erat permagna, in qua stagnum mari simile. Erat in eo
 insula, in quam exeuntes per diem quidem nihil, nisi sylva densa videbatur:
 at per noctē multi ignes accensi erant, & tiliarum soni exaudiebatur, cym-
 balorumq; & tympanorum strepitus erat permultus. Sic autem scribit Ar-
 rhianus; Ἰδοὶ ταύτην οὖν ἰστέρα, οἷ ἢ ἀσπίδα τῆ ἀγροῦ μὲν αὐτῆ ἀφουρῶσα ἔτι μὴ
 ἔλατο, οὐκ ἔτι δὲ ἀσπίδα πᾶσα καὶ μῆλα, καὶ φωνὴν αὐτῶν. ἰσπόμενα καὶ βέλονται καὶ τυμ-
 πανοὶ παύονται, καὶ κραυγὴν ἠορίας. φέροντες δὲ ἰλαδίαι ἤματι. In hac autem alia erat
 insula, in quam exeuntes die quidem, nisi syluam, nihil videbamus. at per no-
 ctem multi erant ignes accensi, sonumq; tiliarum audiebamus, & cymba-
 lorum tympanorumq; strepitum, clamoremq; immensum. tunc autem timor
 nos inuasit, territus igitur Hanno, & qui cum ipso erāt, locum fugientes re-
 liquerunt. Neq; audiendi sunt illi qui nullos esse inferos tradiderunt, quam
 opinionem secutus est Pausanias in Laconia, & Iuuenalis, qui de illorum
 sententia ita scripsit;

10

20

Esse aliquos manes, & subterranea regna
 Et contum; & stygio ranas in gurgite nigras,
 Atq; vna transire vadum tot millia cymba,
 Nec pueri credunt, nisi qui nondum xre lauantur.

Nam etsi non illa sunt ad vnguem, quæ de iis traduntur, tamen aliqua ratio-
 ne puniri scelera impiorum necesse est: quia nisi improbis supplicia, & viris
 bonis præmia proposita sint, qui locus erit iustitiæ? aut quid reliquum erit
 in vita mortalium, quod nos ad probitatem adhortetur? aut quæ præmia ma-
 gis sunt alliciendæ ad honestatem multitudini accommodata, quàm illa quæ
 per sensus capiuntur? aut enim Dei optimi iustitiam nullam esse necesse est,
 quod vel dictu nefarium est; aut cum solus is id facere possit, in omnes sce-
 leratos animas uertat oportet, & viris bonis pro rebus præclare gestis præ-
 mia impertiat. Nullus autem facilius modus est, neq; verior quàm vt a ma-
 lignis demonibus tanquam crudelissimis tortoribus improbi torquantur.
 Cum enim vera non esse dicantur ea, quæ pertinent ad supplicia apud infe-
 ros; neq; illa vera sunt, quæ spectant ad suauitatem ciborum & reliquarum
 voluptatum, vt in his scripsit Theognis;

30

40

οὐδὲν ἀθροῦσιν, ἔτι ἰσπόμενα γὰρ καλῶ-
 ἔστι τ' ἔρδαι κατὰ δὲ, δὴ μὲν τὴν περὶ φέροντες,
 τὴν περὶ τὴν αὐτῶν, οὐκ ἀλλοτρίως ἀκρίβως.
 οὐκ ἔστι Διὸς ἑσπεροῦ δὴν ἰσπόμενα.
 Non vllus, quem terra tegat post funera; quicq;
 Iuesit ad Ditis, Persephonesq; domum,
 Mox cithara, sonitoq; tubæ lætatur; & illum
 Non mulcent Bacchi dulcia dona Dei.

Acce-

Mythologia.

Accedebat ad ceteras voluptates, quas viris bonis tribuebant antiqui in campis Elysiis, quod vel mortui delectabantur iisdem studiis & exercebantur, quae magis viventibus placuissent. Ita vulgus suavissimorum conuiuiorum spe post mortem, multa scelerata deuitabat. Sic Homerus in lib. x. Odyssæ idolum Achillis inquit minitabundum sagittas feris intentare. Atq; Virg. tem totâ pluribus verbis expressit, & quemadmodum eadem in campis Elysiis exercebantur, quibus delectabantur viuentes singuli in his;

- 10
- Pars in gramineis exercent membra palæstris:
Contendunt ludo, & sulus luctantur arena.
Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt.
Necnon Threicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum.
Iamq; eadem digitis, iam pectine pulsat eburno.

Ac deinde paucis interpositis;

- Arma procul, curruſq; virum miratur inanes.
Stant terræ delixæ hactæ: passimq; soluti
Per campos pascuntur equi. quæ gratia currum,
Armorumq; fuit visus, quæ cura nitentes
Pascere equos, eadem sequitur tellure repositos.

- 20
- Propterea cum philosophis optimis hominibus summam felicitatem excogitare niterentur antiqui; nullam maiorem illis oblectationem inueniunt, quam veritatis inuestigationem; & quam illud, quod scriptam reliquit Cicero in lib. 5. de Finibus his verbis; Ac veteres quidem philosophi in beatorum insulis fingunt, qualis natura sit vita sapientum, quos cura omnino liberatos, nullum necessarium vitæ cultum, aut paratum requirerentes, nihil aliud esse acturos putarunt, nisi vt omne tempus in quærendo ac discendo, in naturæ inuestigatione consumant. Atq; de campis Elysiis tot à nobis dicta sint. Quid significare voluerint antiqui per hos campos Elysiis manifestum esse arbitror. Nam vbi vitæ nostræ ratio diligenter examinata fuerit; si sancte pietq; vixerimus, incredibilis lætitia sub extremum vitæ diem mentes nostras capit, sicuti mœrore afficimur ob multorum scelerum recordationem, & ad eos inferorum fluuios traicimur intrepidi, omninq; monstra horrenda & terribilia præterimus, quæ quidem lætitia quantum valere debet ad homines ad probitatem adhortandos nulla orationis copia explicari potest. Hæc ea sunt, quæ apud inferos vel bona, vel mala ab antiquis proponebantur, cū simplex & magis vera ratio à summæ veritatis autore Christo proposita sit, ignis sempiternus improbis scilicet; ac viris bonis inexplicabilis bonorum cumulus. At nunc de Lethe fluuiio dicamus.

- 30

40

De Lethe fluuiio.

Cap. XX.

Post huiusmodi vitæ examinatæ diligenter considerationem exoritur paulatim omnium rerum obliuio, sensusq; amittuntur, neq; vlla est amplius rerum præteritarum recordatio: quare effectum est, vt antiqui scriptores multa de Lethe fluuiio commenti sint. Verum nos pauca prius ad hæc rem pertinentis inuestigemus, deinde quid de Lethe senserint antiqui, explicemus. Illa fuit Pythagoræ, & nonnullorum philosophorum opinio, nõ solum quod animæ immortales existant, verum etiam sempiternæ fuerint antequam